

9.4. Pismo Weitz Mendla z 4 sierpnia 1956 r. do Urzędu do Spraw Wyznań

Weitz Mendel

Jasło, dnia 4 sierpnia 1956 r.

zam. w Jasle ul. Kazimierza Wielkiego 24
Pełnomocnik Żydowskiej Kongregacji
Wyznania Mojżeszowego w Tarnowie

Do

Urzędu do Spraw Wyznań

w W a r s z a w i e

w sprawie: zajęcia Cmentarza Żydowskiego w Jasle dla potrzeb Zakładu Leczniczego dla Zwierząt w Jasle.

Jako upoważniony przez Zarząd Żydowskiej Kongregacji Wyznania Mojżeszowego w Tarnowie pismem z dnia 22 listopada 1953 r. L.dz. 60/53 do reprezentowania placówki byłej Kongregacji w Jasle w sprawach administracyjnych przed Władzami oraz pozostałych sporach związanych z tą funkcją zwracam się do Urzędu do Spraw Wyznań w sprawie następującej:

Na terenie miasta Jasła znajduje się Cmentarz Żydowski, na którym grzebano zmarłych członków byłej Gminy Wyznaniowej Żydowskiej. Cmentarz ten obejmuje część starszą składającą się z działek ewidencyjnych 1. 429/2 i 429/3 oraz nowszej w skład której wchodzi działki liczby ewid. 450 i 465.

Zarówno na starszej jak i na nowszej części cmentarza znajdują się groby z tym, że w południowej połaci nowszej części cmentarza pogrzebane są ofiary hitlerowskich zbrodni, tak Żydów jak i Polaków.

Półośna część parcel 1. kat. 465 i 450 mająca obszaru 50 arów zostało z naruszeniem kompetencji przekazane przez Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Jasle dla potrzeb Państwowego Powiatowego Zakładu Leczniczego dla Zwierząt w Jasle.

Lecznica Weterynaryjna istotnie objęła ten obszar w posiadanie i wybudowała tam gmach lecznicy.

Jakkolwiek stosownie do pomiarów technicznych reszta pomienionych parcel o powierzchni 86 arów 28 m. kw. miała pozostać nienaruszona jako miejsce spoczynku zmarłych to jednak w ślad protokołu z dnia 18 marca 1955 r. Powiatowy Zakład Leczenia Zwierząt wydzielił jako integralną część cmentarza i oddał podpisanemu pełnomocnikowi Żydowskiej Kongregacji Wyznaniowej do dyspozycji przestrzeń rozciągającą się na południowym odcinku par. 1.kat. 450 i 465 gm. kat. Jasło o długości od strony wschodniej na 35 m. a od zachodniej na 45 m. na szerokość obu tych parcel. Według treści wspomnianego protokołu umieszczono na murze okalającym stary cmentarz żydowski oraz na słupku przygotowanym do ogrodzenia trwałe znaki z czerwonego tusza wyznaczające linię, wzdłuż której miało przebiegać ogrodzenie oddzielające teren zajęty przez Lecznicę Zwierząt od obszaru cmentarza.

Wbrew porozumieniu objętemu powyższym protokołem Powiatowy Zarząd Leczenia Zwierząt zajął następnie również i tę pozostawioną jako teren cmentarny resztę parcel 465 i 450 gm. kat. Jasło i całe te parcele ogrodził siatką drucianą.

Obecnie na grobach i pomnikach, w miejscu skropionym krwią ofiar hitlerowskiego terroru pasą się konie i bydlę rogate, barany i kozy należące do Powiatowego Zarządu Leczenia Zwierząt a nawet teren ten użytkowany jest jako pastwisko i ogród warzywny.

Ponieważ tego rodzaju postępowanie mieści w sobie cechy profanacji cmentarza, przeto proszę o wglądnięcie w tę sprawę i wydanie koniecznych zarządzeń zmierzających do zapewnienia należnej czci szczątkom zmarłych pochowanym na cmentarnej ziemi. Zażalenia wnoszone dotychczas przez podpisanego pełnomocnika Kongregacji Wyznania Mojżeszowego do Władz Powiatowych i Wojewódzkich nie odniosły skutku a nawet podpisany spokął się z zarzutem, że oznaczoną wyżej powierzchnię cmentarza wypuścił bezprawnie w dzierżawę osobom trzecim. Zarzut ten był widocznie nie sprawdzony a w rzeczywistości był podniesiony zupełnie błędnie, gdyż podpisany jedynie chcąc uporządkować i wyrównać ziemię na tym odcinku zlecił Ob. Józefowi Znamierowskiemu zam. w Jasle przy ul. Nowej zoranie tego terenu i obsianie go trawą. Znamierowski miał jedynie tytułem odpłaty prawo zebrać sobie jeden pokos trawy, sama zaś trawa jako zieleń miała stanowić trwałe upiększenie przedmiotowego odcinka cmentarza. Proszę o dokładne przeanalizowanie sprawy i zarządzenie oddania zajętej bezprawnie części cmentarza do rąk i w zarząd Kongregacji Wyznaniowej Żydowskiej.
/Weitz Mendel/
(podpis nieczytelny)

(Źródło: AAN UdW, sygn. 24/575)

10. Sprawa żywiwiska na cmentarzu w Ostrowie Lubelskim

10.1. Pismo redakcji „Naszego Słowa” (L.dz. 1903) z 6 sierpnia 1964 r. do Urzędu do Spraw Wyznań

Urząd d/s Wyznań
Tow. Wołowicz
w miejscu

Otrzymałszy list od naszego czytelnika z pow. Parczew, woj. Lublin, w którym wymieniony przekazuje nam swoje oburzenie wywołane stanowiskiem władz miejscowych w Ostrowiu Lubelskim do dwóch znajdujących się tam cmentarzy, żydowskiego i ukraińskiego.

W Ostrowie Lubelskim buduje się nową szosę. Do budowy tej szosy używany jest piasek, pobierany z cmentarza żydowskiego. Na skutek tego demontowane są groby, a kości ludzkie wyrzucane z nich zaścielają okolice wykopów. Podobny los spotkał cmentarz ukraiński. Władze miejscowe wyznaczyły ten cmentarz na budowę szkoły. Przygotowanie miejsca pod budowę związane jest z demolowaniem grobów ukraińskich zmarłych, których rodziny dotąd jeszcze mieszkają w Ostrowie. Kości tych zmarłych również rozrzucone są w pobliżu budowy.

Bardzo prosimy o zainteresowanie się tą sprawą i powiadomienie nas o zajętych stanowisku.

Redakcja
(podpis nieczytelny)